

KENNIS EN GEBRUIKSPATRONEN ONDER JONGEREN EN JONGVOLWASSENEN DIE VAPEN

Bevindingen van de Jongerenmonitor Tabaks- en
Nicotineproducten 2025

April 2026

Kernpunten

- Een grote meerderheid van de ondervraagde jongeren (85%) die minimaal maandelijks vaperen gebruikt een vape met een andere smaak dan tabak. Dit is opvallend omdat de verkoop van vapes met smaakjes verboden is in Nederland. Alleen de verkoop van vapes met een tabakssmaak is toegestaan.
- Jongeren die minimaal maandelijks vaperen kopen hun vapes vooral via vrienden of bekenden (31%), in een tabakswinkel (30%) of via een dealer (20%).
- Bijna alle ondervraagde jongeren weten dat de verkoop van vapes met een smaakje verboden is in Nederland. Toch gebruiken veel van hen deze vapes.
- De meeste ondervraagde jongeren die vaperen weten dat vaperen slecht is voor hun gezondheid en de ontwikkeling van hun hersenen.

Achtergrond

Dit rapport

Het gebruik van elektronische sigaretten (hierna: vapes) onder jongeren is de afgelopen jaren toegenomen.^{1,2} De overheid en veel maatschappelijke organisaties maken zich hier zorgen over. Betrouwbare, verdiepende kennis over het gebruik van vapes onder jongeren helpt beleid te onderbouwen en de noodzaak ervan onder de aandacht te brengen.

In deze rapportage brengen we in kaart in hoeverre Nederlandse jongeren van 12 t/m 25 jaar die vapes kennis hebben over de schadelijkheid van vapes en of ze weten dat het verboden is om vapes met smaakjes te verkopen. Ook laten we zien wat voor type vapes ze gebruiken, hoe snel na het opstaan ze voor het eerst vaperen, en hoe ze aan hun vapes komen. De gegevens zijn afkomstig uit de Jongerenmonitor Tabaks- en Nicotineproducten van het Trimbos-instituut uit 2025. De jongeren in dit onderzoek werden geworven via panels waarbij de werving van de jongeren onder de 16 jaar via de ouders ging. Het onderzoek is niet bedoeld om landelijk representatieve cijfers te genereren, maar als een verdieping op bestaande landelijke representatieve cijfers. Voor landelijke cijfers verwijzen we naar het Peilstationsonderzoek en de Gezondheidsenquête (zie kader).

Landelijke cijfers over vaperen bij jongeren

Het gebruik van tabaks- en nicotineproducten onder jongeren en (jong-)volwassenen wordt gemeten in verschillende landelijke onderzoeken. Het doel van deze landelijke onderzoeken is om een zo goed mogelijke schatting te doen van de omvang van het gebruik in Nederland.

Binnen het kader van de Leefstijlmonitor zijn het Peilstationsonderzoek en het Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) onderzoek de bronnen voor landelijk representatieve cijfers van jongeren van 12 t/m 16 jaar. Uit het Peilstationsonderzoek van 2023 blijkt dat 24,6% van de 12- t/m 16-jarigen ooit heeft gevaped en 14,3% dit deed in de afgelopen maand.³

De jaarlijkse Gezondheidsenquête is de bron van landelijke cijfers over middelengebruik onder volwassenen. Uit het onderzoek blijkt dat in 2024 8,6% van de 18- t/m 24-jarigen regelmatig een vape gebruikte.⁴

Bekijk hier onze eerdere rapportages:

Jongerenmonitor Tabaks- en Nicotineproducten

Jongerenmonitor Tabaks- en Nicotineproducten - een verdiepende rapportage

Onderzoeksmethode

De vragenlijst

We vroegen jongeren van 12 t/m 25 jaar naar hun gebruik van tabak, vapes en snus. Ook vroegen we gebruikers om verdiepende informatie, zoals waar ze hun producten kopen en of ze denken dat vaperen schadelijk is voor de gezondheid en de ontwikkeling van de hersenen (zie de bijlage II voor de vragen die er voor dit rapport zijn gebruikt). Dit rapport gaat alleen over vaperen.

Hoe benoemden we vaperen en roken?

In de vragenlijst hebben we gevraagd naar het gebruik van vapes en tabak in de afgelopen 12 maanden. Om verwarring onder de (jonge) respondenten te voorkomen hebben we dit als volgt uitgevraagd:

- Bij de vraag over *vaperen* gaven we aan dat we e-sigaretten met vloeistoffen, (wegwerp-) vapes bedoelden en **niet** vaporizers voor cannabis.
- Bij de vraag over *roken* gaven we aan dat we alleen het roken van producten met tabak bedoelden, zoals sigaretten, shag, cigarillo's of pijp. Hieronder verstaan we **niet** vapes.

Werving en dataverzameling

Het veldwerk is gedaan door onderzoeksbureau Ipsos I&O. In februari en maart 2025 hebben zij de vragenlijst verspreid onder het eigen onderzoekspanel, aangevuld met respondenten van andere samenwerkende organisaties. Door deze wervingsmethode is de studie niet per se representatief voor alle Nederlandse jongeren.

Respondenten van 16 t/m 25 jaar zijn direct gevraagd om mee te doen. Zij kregen voor het invullen van de vragenlijst een kleine beloning in de vorm van punten die konden worden ingewisseld voor cadeaubonnen. Om respondenten van 12 t/m 15 jaar te werven was toestemming van de ouders nodig. Daarom zijn leden van de onderzoekspanels met kinderen in die leeftijdscategorie benaderd met de vraag of zij hun kinderen wilden uitnodigen voor deze studie. De ouders kregen een kleine beloning wanneer hun kind de vragenlijst invulde. Onder de respondenten van 12 t/m 15 jaar zelf werden enkele cadeaubonnen verloot.

Steekproef en methode

Er is voor deze studie gebruikgemaakt van meerdere onderzoekspanels. In totaal zijn 33.557 respondenten (direct of via hun ouders) uitgenodigd om de vragenlijst in te vullen. Uiteindelijk hebben 5.726 respondenten de vragenlijst volledig ingevuld, wat neerkomt op een responspercentage van 17%. De analyses zijn gebaseerd op de antwoorden van deze respondenten.

In de resultatensectie hebben we percentages afgerond tot gehele getallen. Van de 5.726 jongeren die hebben meegedaan aan deze studie vapete 11% in het jaar vóór het invullen van de vragenlijst, maar niet elke maand (de niet-maandelijkse vapers). 7% van alle jongeren vapete in het jaar vóór het invullen van de vragenlijst elke maand eens of vaker (de maandelijkse vapers) (zie tabel 1 en het kader hieronder voor achtergrondinformatie van de verschillende groepen jongeren). In de groep 'maandelijkse vapers' zitten ook de dagelijkse vapers (2% van alle jongeren).

De onderzoeksgroep bestond uit meer meisjes/vrouwen dan jongens/mannen (zie tabel 1). Dit verschil kan invloed hebben gehad op de resultaten. Daarom hebben we aanvullende analyses gedaan. In de nabeschuiving wordt hier kort op in gegaan en in bijlage I staan de verschillen tussen de antwoorden van jongens/mannen en meisjes/vrouwen nader beschreven.

We hebben in dit rapport niet gekeken naar verschillen tussen minder- en meerderjarigen. De focus van dit rapport ligt op jongeren en jongvolwassenen, bij wie nicotinegebruik de hersenontwikkeling kan verstoren. Een nadeel van deze leeftijdsafbakening is dat de groepen te klein zouden worden als we minder- en meerderjarigen apart van elkaar bekijken.

Hoe noemen we de groepen in onze studie?

Maandelijkse vapers: jongeren die in het jaar vóór het invullen van de vragenlijst elke maand eens of vaker vapeten, inclusief de dagelijkse vapers.

Niet-maandelijkse vapers: jongeren die in het jaar vóór het invullen van de vragenlijst hebben gevapet, maar niet elke maand.

Niet-vapers: jongeren die in het jaar vóór het invullen van de vragenlijst niet hebben gevapet.

Smaakjesvapes: hiermee bedoelen we de vapes die een smaak hebben anders dan tabakssmaak. Smaakjesvapes mogen in Nederland niet verkocht worden.

Tabel 1. Achtergrondinformatie van de deelnemers in de steekproef (N = 5.726).

	Niet-maandelijkse vapers (n = 616)	Maandelijkse vapers (n = 385)	Vapete niet in het voorgaande jaar (n = 4.725)	Totale steekproef (N = 5.726)
Geslacht	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)
Jongen/man	183 (30)	149 (39)	1.738 (37)	2.070 (36)
Meisje/vrouw	431 (70)	234 (61)	2.955 (63)	3.620 (63)
Anders	2 (<1)	2 (<1)	32 (<1)	36 (<1)
Leeftijd				
12 t/m 17 jaar	164 (27)	159 (41)	1.851 (39)	2.174 (38)
18 t/m 25 jaar	452 (73)	226 (59)	2.874 (61)	3.552 (62)
Leeftijd (jaar), mediaan	20	18	19	19

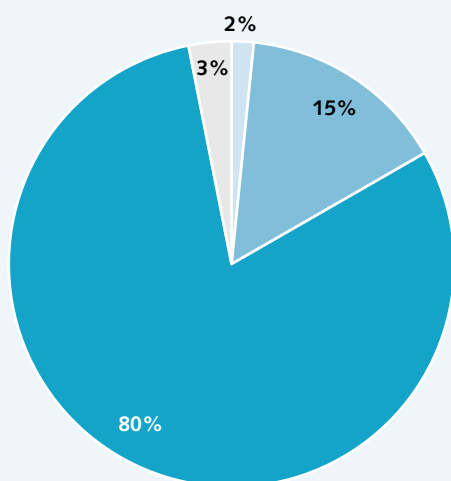

Kennis (schadelijkheid en verkoopverbod)

De kennis die de vapende jongeren in deze studie hebben over schadelijkheid van vapes en of ze weten dat de verkoop van vapes verboden is, worden in de figuren hieronder weergegeven. We geven dit weer voor jongeren die in het voorgaande jaar hebben gevapet maar niet elke maand (de niet-maandelijkse vapers) en voor jongeren die elke maand eens of vaker vapeten (maandelijkse vapers).

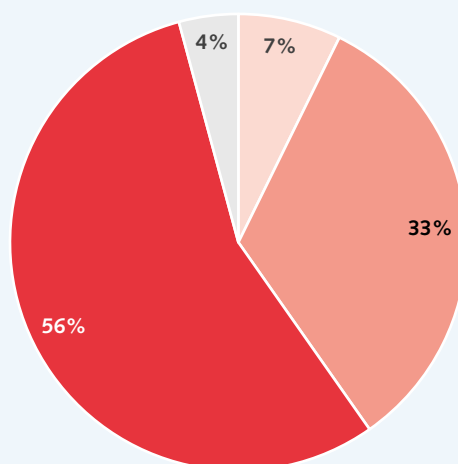
Figuur 1. Antwoorden van jongeren die vaperen (12- t/m 25-jarigen) op de vraag 'Wat denk jij: is vaperen schadelijk voor je gezondheid?'.

Niet-maandelijkse vapers (n = 616)

■ Helemaal niet schadelijk ■ Erg schadelijk
■ Een beetje schadelijk ■ Ik weet het niet

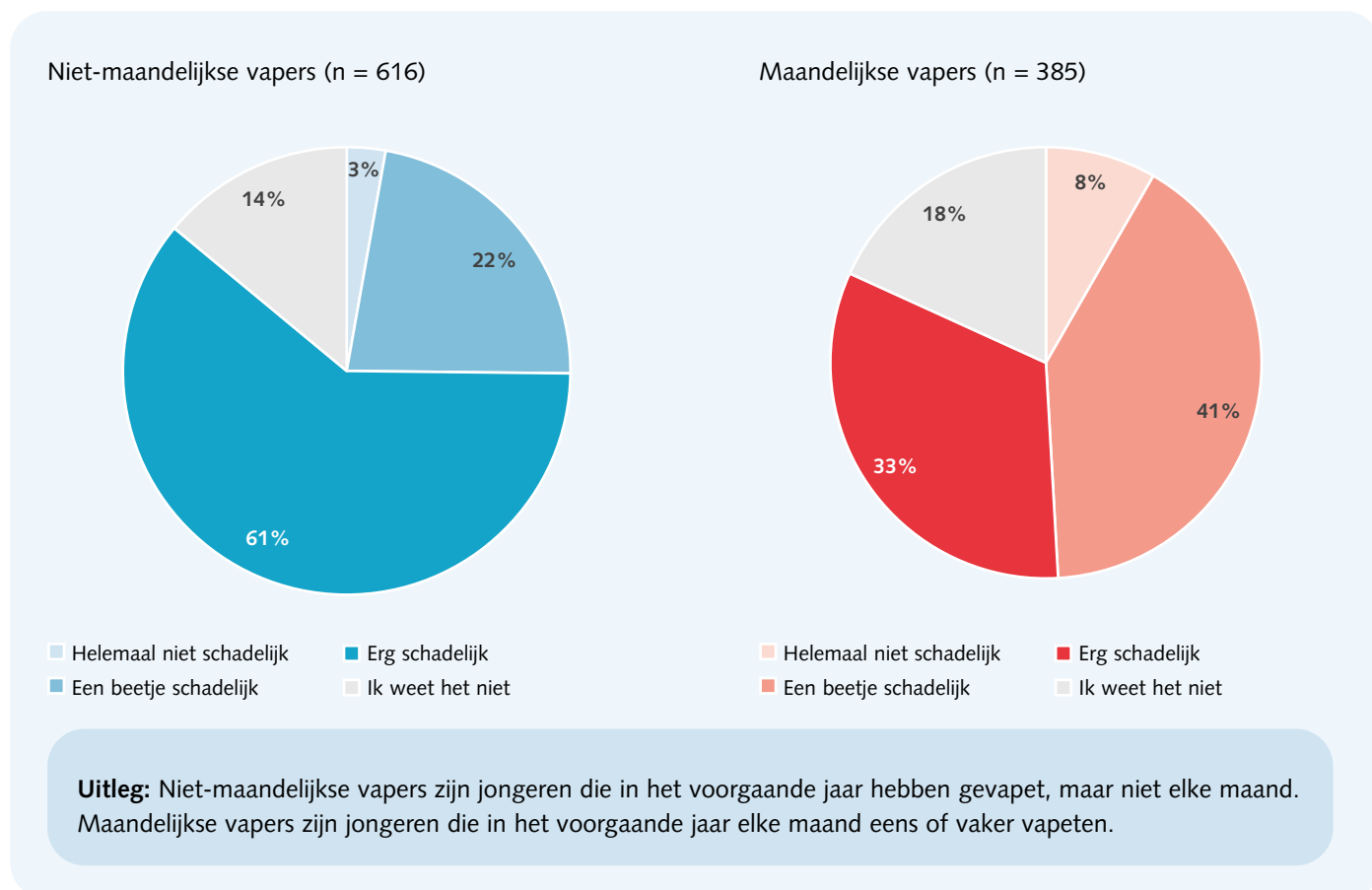
Maandelijkse vapers (n = 385)

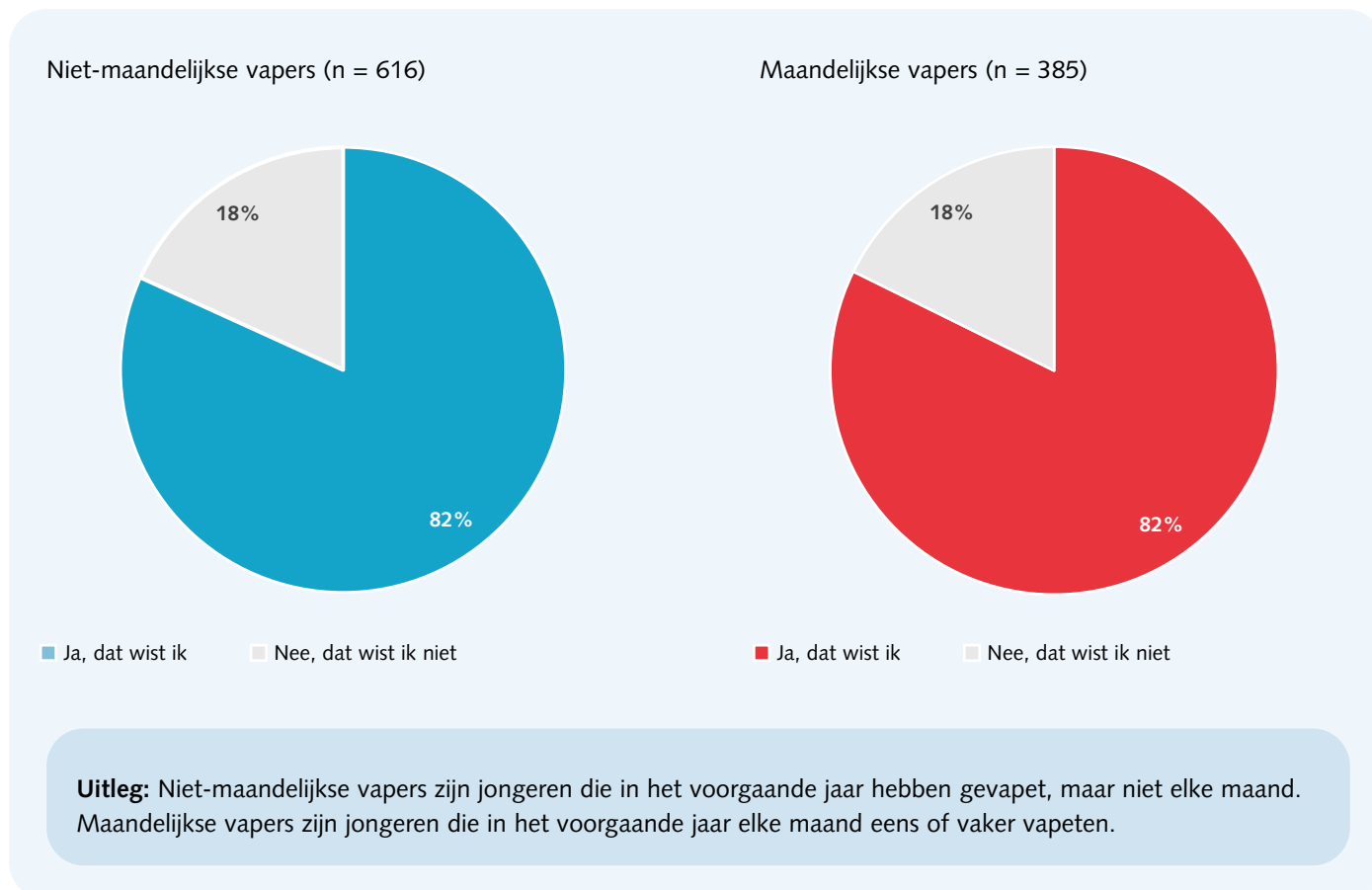
■ Helemaal niet schadelijk ■ Erg schadelijk
■ Een beetje schadelijk ■ Ik weet het niet

Uitleg: Niet-maandelijkse vapers zijn jongeren die in het voorgaande jaar hebben gevapet, maar niet elke maand. Maandelijkse vapers zijn jongeren die in het voorgaande jaar elke maand eens of vaker vapeten.

Figuur 2. Antwoorden van jongeren die vaperen (12- t/m 25-jarigen) op de vraag 'Wat denk jij: is vaperen schadelijk voor de ontwikkeling van je hersenen?'.

Figuur 3. Antwoorden van jongeren die vaperen (12- t/m 25-jarigen) op de vraag 'Wist je dat het in Nederland verboden is om vapes met andere smaken dan 'tabak' te verkopen?'.

Wat valt op?

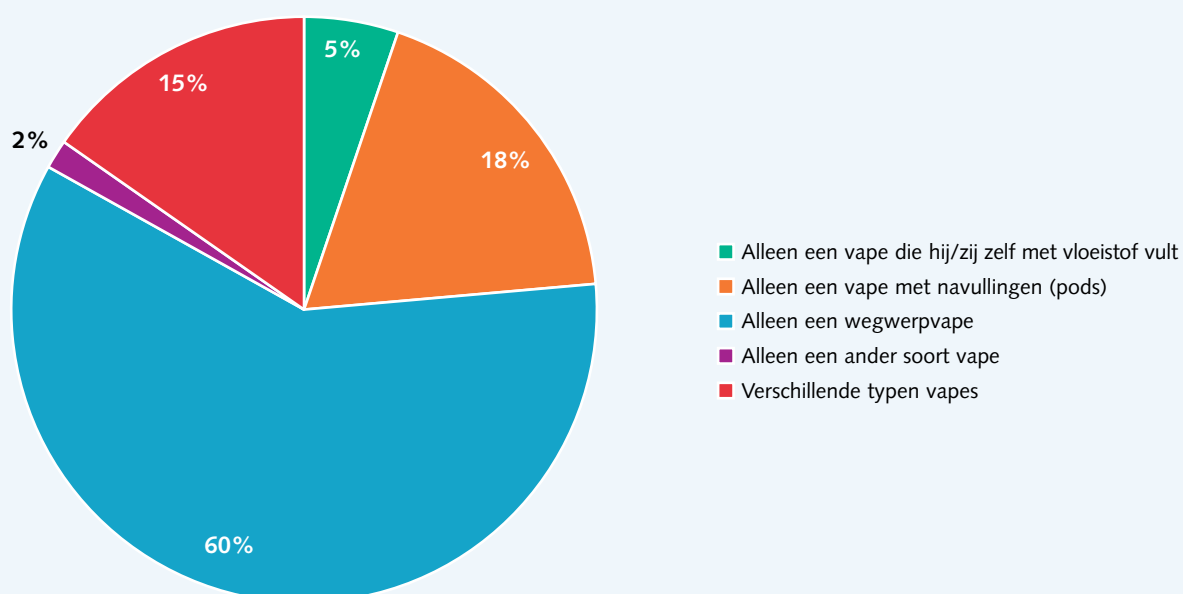
- Het merendeel van de vappende jongeren denkt dat vaperen schadelijk is voor de gezondheid (erg schadelijk/een beetje schadelijk). Het percentage jongeren dat denkt dat het *erg* schadelijk is ligt lager bij de maandelijkse vapers (56%) dan bij de niet-maandelijks vapers (80%).
- Een vergelijkbaar patroon zien we voor kennis over schadelijkheid voor de hersenontwikkeling: het grootste gedeelte van de vappende jongeren denkt dat het schadelijk is voor de ontwikkeling van de hersenen (erg schadelijk/een beetje schadelijk). Slechts 33% van de maandelijkse vapers denkt dat het *erg* schadelijk is, tegenover 61% van de niet-maandelijkse vapers.
- Zowel onder maandelijkse als niet-maandelijkse vapers weet 82% dat het verboden is om vapes met andere smaken dan tabak te verkopen. Hierin verschillen de groepen dus niet.

In de rest van dit rapport gaan we dieper in op het gedrag van de jongeren die in het voorgaande jaar elke maand eens of vaker vapeten (n = 385). We laten zien wat voor vapes ze gebruiken en hoe snel na het wakker worden ze voor het eerst vaperen.

Type vape

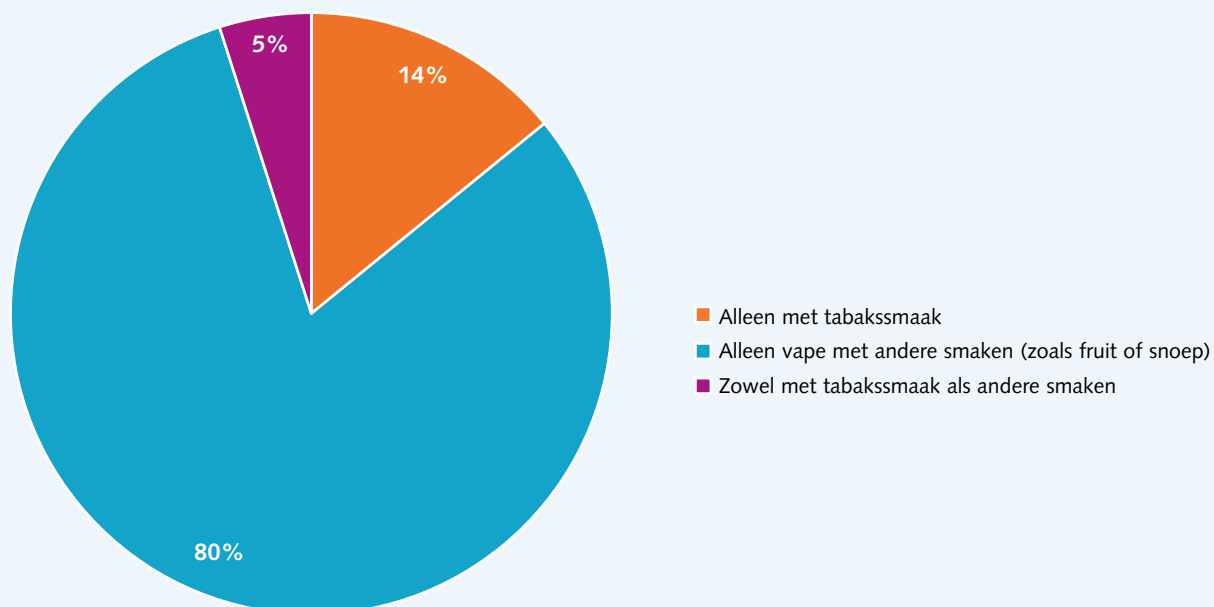
Figuur 4. Antwoorden van jongeren die maandelijks vaperen (12- t/m 25-jarigen) op de vraag 'Welk type vape gebruik je *meestal*?'.
'meestal'

Uitleg: Maandelijks vapers zijn jongeren die in het voorgaande jaar elke maand eens of vaker vapeten. Voorbeelden van antwoorden die jongeren gaven als ze noemden een ander soort vape te gebruiken zijn 'geen idee, ik vape alleen van anderen', 'kant en klaar', en 'oplaadbaar'.

Smaakjes

Figuur 5. Antwoorden van jongeren die maandelijks vaperen (12- t/m 25-jarigen) op de vraag 'Welke smaken vape gebruik jij?'.

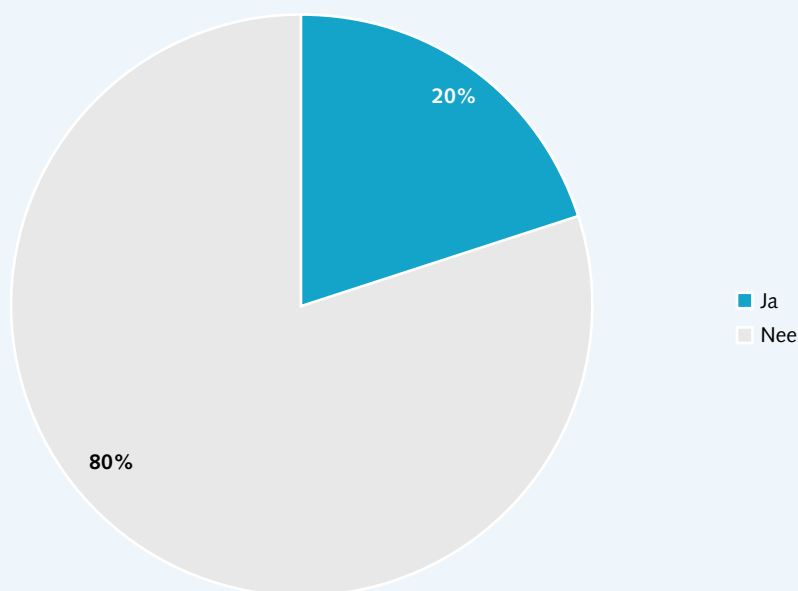

Uitleg: Maandelijks vapers zijn jongeren die in het voorgaande jaar elke maand eens of vaker vaperen. De verkoop van vapes of e-liquids met smaakjes, zoals fruit of snoep, is sinds 1 januari 2024 verboden in Nederland. Door afronding telt het totaal niet op tot 100%.

Smartvape

Figuur 6. Antwoorden van jongeren die maandelijks vaperen (12- t/m 25-jarigen) op de vraag 'Gebruik je weleens een *smartvape*?'.

Uitleg: Maandelijkse vapers zijn jongeren die in het voorgaande jaar elke maand eens of vaker vaperen. Een smartvape is een wegwerp vape waar je niet alleen mee kan vaperen, maar ook bellen, appen, muziek luisteren en spelletjes spelen via een verbinding met je telefoon.

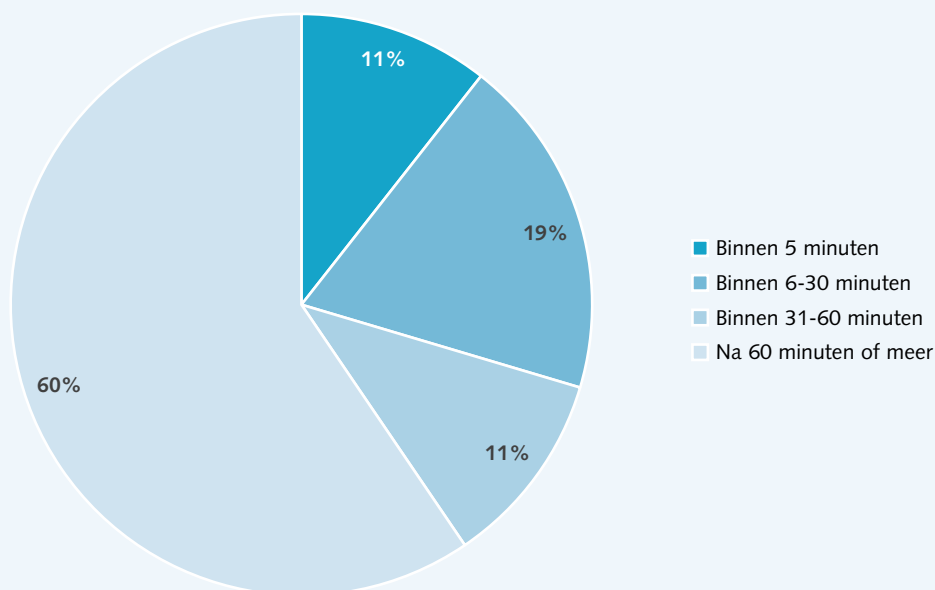
Voor meer informatie over de verschillende soorten vapes lees je: [Vapes: Hoe herken je ze? - Trimbos-instituut](#).

Moment van vaper na het opstaan

Om nicotineafhankelijkheid onder de jongeren die vaper te meten hebben we gevraagd hoe snel ze na het wakker worden voor het eerst vaper. Dit is internationaal een veelgebruikte maat om nicotineafhankelijkheid te meten.⁵

Figuur 7. Antwoorden van jongeren die maandelijks vaper (12- t/m 25-jarigen) op de vraag 'Hoe snel na het wakker worden vape je voor het eerst?'.

Uitleg: Maandelijks vapers zijn jongeren die in het voorgaande jaar elke maand eens of vaker vaperen.

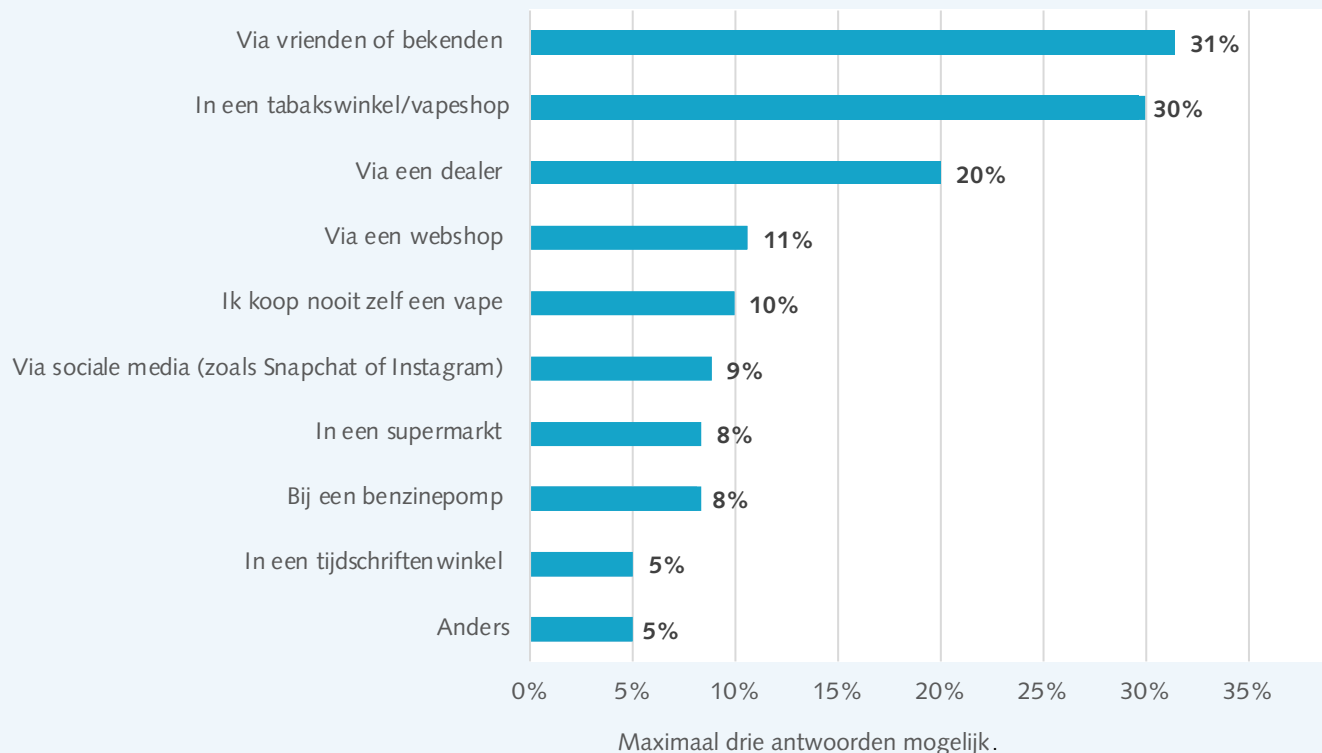
Wat valt op?

- De meeste jongeren in deze studie die maandelijks vaper gebruiken meestal enkel een wegwerp vape (60%).
- De grote meerderheid (85%) van de jongeren die maandelijks vaper gebruikt een vape met smaakjes die anders zijn dan tabak, zoals fruit of snoep: 80% gebruikt uitsluitend dit soort smaakjesvapes; 5% gebruikt daarnaast ook vapes met tabakssmaak.
- Eén op de vijf jongeren heeft weleens een smartvape gebruikt.
- De meeste jongeren die maandelijks vaper, nemen hun eerste trekje van de dag minstens 60 minuten nadat ze wakker zijn geworden (60%). Elf procent vaperet binnen 5 minuten na het opstaan voor het eerst.

Koop vapes

Figuur 8. Antwoorden van jongeren die maandelijks vaperen (12- t/m 25-jarigen) op de vraag 'Waar koop jij *meestal* zelf je vapes?'.

Uitleg: Maandelijks vapers zijn jongeren die in het voorgaande jaar elke maand eens of vaker vaperen. Jongeren konden maximaal drie antwoorden geven. Voorbeelden van antwoorden onder 'Anders' zijn 'in het buitenland', 'buurthuis', en 'avondwinkel'.

Het kopen van smaakjesvapes

Van de jongeren die maandelijks vaperen en alleen smaakjesvapes gebruiken (n= 309) kopen de meeste jongeren de vapes in een tabakswinkel of vapeshop (28%) of via vrienden of bekenden (26%).

Aankoopgedrag: verschillen tussen leeftijdsgroepen

Binnen de groep jongeren van 17 jaar en jonger die maandelijks vaperen (n = 159) geeft 30% aan vapes vooral via vrienden of bekenden te verkrijgen, en 20% via een tabakswinkel of vapeshop. Onder jongeren van 18 jaar en ouder (n = 226) koopt 37% hun vapes vooral bij een tabakswinkel of vapeshop en 16% via vrienden of bekenden.

Wat valt op?

- De meeste jongeren die maandelijks vaperen kopen de vape via vrienden of bekenden (31%), in een tabakswinkel of vapeshop (30%) of via een dealer (20%).
- Van de groep maandelijks vapers die alleen smaakjesvapes gebruiken, koopt het grootste deel hun vapes in een tabakswinkel of vapeshop (28%) of via vrienden of bekenden (26%).
- Jongeren die maandelijks vaperen en 17 jaar en jonger zijn kopen de vapes vooral via vrienden of bekenden (30%). Jongeren van 18 jaar en ouder kopen vooral bij een tabakswinkel of vapeshop (37%).

In dit rapport hebben we gekeken naar een steekproef van 1001 jongeren tussen de 12 t/m 25 jaar die hebben aangegeven ten minste eens in het voorgaande jaar te hebben gevapet.

Belangrijkste bevindingen

Smaakjes als belangrijke aantrekkingskracht

Vrijwel alle jongeren die vaperen weten dat het verboden is om vapes met andere smaken dan tabak te verkopen. Toch gebruiken de meeste jongeren wél zulke vapes met smaakjes. Dit is zorgelijk, omdat juist deze smaakjes de vapes aantrekkelijk maken voor jongeren. Uit een eerdere rapportage van de Jongerenmonitor (2025) blijkt dat veel jongeren door smaakjes beginnen met vaperen. Dit geldt zowel voor jongeren die al roken als voor jongeren die nog nooit hebben gerookt.^{6,7} Sinds 1 januari 2024 is de verkoop van vapes met smaakjes in Nederland verboden. De smaakjesvapes die jongeren in deze studie gebruiken zijn dus waarschijnlijk voor een groot deel illegaal.

Verkrijgbaarheid van vapes

Jongeren geven aan dat zij hun vapes vooral verkrijgen via:

- vrienden of bekenden
- tabakswinkels of vapeshops
- dealers

Het is onbekend welk deel van deze producten illegaal is.

Wegwerp vapes en smartvapes

De meeste jongeren die maandelijks vaperen gebruiken vooral een wegwerpvape. Ook in andere landen zijn wegwerpvapes populair, onder andere door het gebruiksgemak en de lage prijs.^{8,9} Daarnaast gebruikt één op de vijf jongeren weleens

een smartvape. Deze vapes bevatten extra functies, zoals spelletjes, die het gebruik aantrekkelijker kunnen maken en mogelijk bijdragen aan een grotere verslavingsgevoeligheid. Net als vapes met smaakjes voldoen smartvapes niet aan de wettelijke eisen en mogen ze in Nederland niet worden verkocht.

Momenten van gebruik

De meeste jongeren die maandelijks of vaker vaperen nemen hun eerste trekje van de dag minstens een uur na het wakker worden. Elf procent van de maandelijkse vapers in onze steekproef vapet echter al binnen vijf minuten na het opstaan. Dit kan wijzen op een sterke verslaving. In een recent Nederlands onderzoek werd gevonden dat sommige jongeren 's nachts wakker worden om te vaperen, passend bij een zeer ernstige nicotineverslaving.¹⁰ De grote hoeveelheden nicotine in sommige vapes, vaak in de vorm van nicotinezout, dat zacht aanvoelt bij het inhaleren en wordt gemaskeerd door zoete smaakjes, maken het gebruik aantrekkelijk voor jongeren. Daarbij komt dat veel jongeren de hele dag door trekjes nemen. Die combinatie kan verklaren waarom zij zo snel en ernstig verslaafd raken aan nicotine.

Risicoperceptie van jongeren

De meeste jongeren in deze studie denken dat vaperen schadelijk is voor hun gezondheid. Een iets kleinere, maar nog steeds ruime meerderheid denkt dat vaperen ook schadelijk is voor de ontwikkeling van de hersenen. Jongeren die maandelijks vaperen schatten de risico's van vaperen iets lager in dan jongeren die dit niet maandelijks doen. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat frequentere gebruikers hun gedrag proberen te rechtvaardigen, waardoor zij de gezondheidsrisico's lager inschatten.¹¹

Aandachtspunten

Jongeren halen een groot deel van hun informatie over vaperen uit hun sociale omgeving of van sociale media.^{12,13} Meer inzicht in wat jongeren precies weten over de risico's van vaperen, en hoe zij bijvoorbeeld korte- en langetermijnrisico's tegen elkaar afwegen, biedt aanknopingspunten voor effectievere preventie. Dit leidt tot de volgende aandachtspunten:

- Beperk de beschikbaarheid van risicovolle producten. Daarom is het van belang om de handhaving op de verkoop en verspreiding van (ongereguleerde) vapes te versterken en te intensiveren, met specifieke aandacht voor het smaakjesverbod.
- Vergroot de bewustwording over de gezondheidsrisico's van vapes, zoals het hoge nicotinegehalte en de daarmee samenhangende kans op verslaving.
- Ontwikkel campagnes die aansluiten bij de belevingswereld van jongeren, met aandacht voor korte-termijnrisico's van vaperen, omdat deze voor jongeren zwaarder lijken mee te wegen dan langetermijnevolgen.
- Zorg dat betrouwbare informatie via sociale media en rolmodellen wordt aangeboden, zodat jongeren minder afhankelijk zijn van onjuiste of misleidende bronnen.
- Zet in op integrale preventieve aanpakken voor jongeren, zoals schoolgerichte programma's (bijv. Helder op School), waarin voorlichting onderdeel is van een bredere preventieaanpak.
- Benadruk in communicatie en preventieactiviteiten dat de handel in (illegale) vapes regelmatig verbonden is met criminele netwerken. Vergroot de bewustwording onder jongeren en hun ouders over de risico's van betrokkenheid bij dergelijke circuits, zoals uitbuiting, schulden en strafbare feiten.

Naast campagnes, zoals 'Nee tegen Vaperen', is het belangrijk dat alle activiteiten onderdeel zijn van een bredere, samenhangende aanpak van vape-preventie.

Sterktes en beperkingen van deze studie

Een sterke kant van deze studie is de verdieping in kennis over het gedrag, de aankoop en de risicoperceptie rondom vaperen onder jongeren en jongvolwassenen. In eerdere studies worden deze groepen vaak minder uitgebreid of juist afzonderlijk van elkaar bestudeerd, waardoor deze studie waardevolle aanvullende inzichten oplevert. Tegelijkertijd kent deze studie ook een belangrijke beperking: De man-vrouwverhouding binnen de steekproef is scheef (63% vrouw, 36% man), wat leidt tot een oververtegenwoordiging van vrouwen. Dit kan invloed hebben gehad op de resultaten. Ter illustratie: 33% van de maandelijks vapers geeft aan dat vaperen "een beetje schadelijk" is voor de gezondheid. Omdat mannen (40%) dit vaker vinden dan vrouwen (29%), en méér vrouwen (62%) dan mannen (46%) aangeven dat vaperen "erg schadelijk" is, kan de risicoperceptie in deze studie rooskleuriger lijken dan deze in werkelijkheid is. Met andere woorden: de daadwerkelijke onderschatting van de schadelijkheid onder jongeren en jongvolwassenen is mogelijk groter dan de cijfers op basis van deze steekproef laten zien. Wat betreft het gebruik van smaakjesvapes kan het zijn dat in de werkelijkheid wat minder vapers smaakjesvapes gebruiken dan de resultaten op basis van deze steekproef suggereren. Vrouwen geven namelijk vaker (85%) dan mannen (73%) aan dat zij weleens een smaakjesvape gebruiken, zie bijlage I.

Conclusie

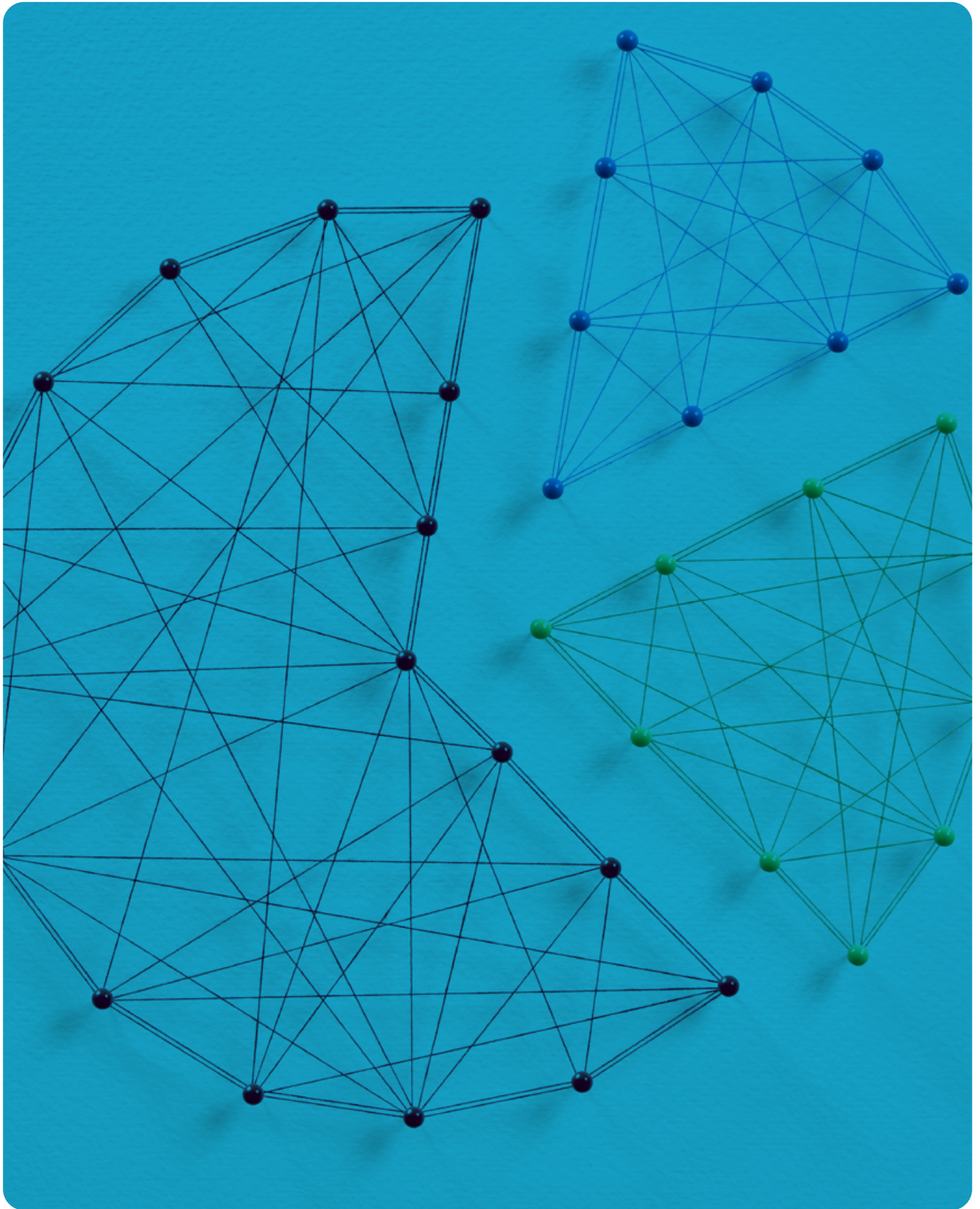
De meeste jongeren in deze studie die in het voorgaande jaar hebben gevaped, zijn op de hoogte van het smaakjesverbod en van de schadelijkheid van vaperen. Toch gebruikt de ruime meerderheid van de jongeren in deze studie smaakjesvapes die in Nederland niet verkocht mogen worden. Dit wijst erop dat kennis over regelgeving en gezondheidsrisico's op zichzelf

onvoldoende is om gebruik te voorkomen. Deze bevindingen benadrukken de noodzaak van strenger toezicht op de verkoopkanalen, betere handhaving op illegale producten en gerichte voorlichting over de schadelijkheid van gereguleerde en ongereguleerde vapes. Zo kunnen we jongeren beter helpen om geen vape te gaan gebruiken of om te stoppen.

Verwijzingen

1. Jaarrapport Landelijke Jeugdmonitor, CBS, 2025.
2. Morren, M, van Dorsselaer, S. & Monshouwer, K. (2024) Middelengebruik onder mbo-studenten 2023. Utrecht: Trimbos-instituut.
3. Peilstationsonderzoek Scholieren/Leefstijlmonitor, Trimbos-instituut i.s.m. RIVM, 2023
4. Gezondheidsenquête/Leefstijlmonitor, CBS i.s.m. RIVM en Trimbos-instituut, 2024
5. Heatherton TF, Kozlowski LT, Frecker RC, Fagerstrom K. The Fagerstrom Test for Nicotine Dependence: a revision of the Fagerstrom Tolerance Questionnaire. *British Journal of Addiction* 1991;86:1119-1127. doi:10.1111/j.1360-0443.1991.tb01879.x
6. Livingstone-Banks J, Travis N, Conde M, et al. The impacts of e-cigarette flavours: An overview of systematic reviews. *Addiction*. 2025;120(7):1327-1344. doi:10.1111/add.70017.
7. Van Dijk W, Garritsen H, De Nerée tot Babberich C, Croes E., Bommelé J., Willemsen M. Jongerenmonitor Tabaks- en Nicotineproducten- Een verdiepende rapportage over vaperen en roken onder jongeren en jongvolwassenen van 12 t/m 25 jaar. Trimbos-instituut, 2025.
8. Dowrick L, Shackleton V, Nazir-Desforges S, Gettings R, Holding E, Rogerson M, Homer C, Williams C. Young people's experiences of vaping in their community: a co-created study between embedded researchers and local authority public health practitioners. *Perspect Public Health*. 2025 Mar;145(2):113-119. doi: 10.1177/17579139251325156. Epub 2025 Apr 28.
9. Leventhal, A. M., Dai, H., Barrington-Trimis, J. L., Tackett, A. P., Pedersen, E. R., & Tran, D. D. (2022). Disposable E-Cigarette Use Prevalence, Correlates, and Associations With Previous Tobacco Product Use in Young Adults. *Nicotine & tobacco research : official journal of the Society for Research on Nicotine and Tobacco*, 24(3), 372–379. doi: 10.1093/ntr/ntab165.
10. Raad, D. C., Koome, A. M., Baser, Y. E., Borm, F. J., Croes, E. A., Cohen, D., & van Bodegom, D. (2025). Frequent, dual and nighttime nicotine use among Dutch adolescents: findings from a school-based survey. *European Journal of Pediatrics*, 184(12), 816. doi: 10.1007/s00431-025-06670-z. Erratum in: *Eur J Pediatr*. 2026 Jan 2;185(1):46. doi: 10.1007/s00431-025-06707-3.
11. Fotuhi, O., Fong, G. T., Zanna, M. P., Borland, R., Yong, H. H., & Cummings, K. M. (2013). Patterns of cognitive dissonance-reducing beliefs among smokers: a longitudinal analysis from the International Tobacco Control (ITC) Four Country Survey. *Tobacco control*, 22(1), 52-58. <https://doi.org/10.1136/tobaccocontrol-2011-050139>.
12. Biles, J., Kornhaber, R., Irwin, P., Schineanu, A., Kavisha Sookraj-Baran, M., & Cleary, M. (2025). Perspectives, motivations, and experiences of adolescents and young adults using nicotine vapes: a qualitative review. *Health Promotion International*, 40(2), <https://doi.org/10.1093/heapro/daaf007>.
13. Sharma A, McCausland K, Jancey J. Adolescent's Health Perceptions of E-Cigarettes: A Systematic Review. *Am J Prev Med*. 2021 May;60(5):716-725. doi: 10.1016/j.amepre.2020.12.013. Epub 2021 Mar 26. Erratum in: *Am J Prev Med*. 2022 May;62(5):806. doi: 10.1016/j.amepre.2022.03.003. PMID: 33775514.

Omdat de steekproef van deze studie bestaat uit meer vrouwen dan mannen kan dit de resultaten hebben beïnvloed. Daarom hebben we aanvullende analyses gedaan, die hieronder zijn weergegeven. We bespreken alleen verschillen die statistisch significant zijn ($p < 0,05$). 'Statistisch significant' betekent dat de kans kleiner is dan 5% dat er in de bevolking geen verschil tussen groepen is.

Figuur 1. Kennis over de schadelijkheid van vapes voor de gezondheid.

Van de niet-maandelijkse vapers blijkt dat mannen iets vaker dan vrouwen denken dat vaperen helemaal niet schadelijk (4% versus 1%) of een beetje schadelijk is (25% versus 11%) voor de gezondheid. Vrouwen (86%) denken vaker dan mannen (67%) dat het erg schadelijk is voor de gezondheid. Ook onder maandelijkse vapers denken mannen (40%) vaker dan vrouwen (29%) dat vaperen een beetje schadelijk is voor de gezondheid. Vrouwen (62%) denken vaker dan mannen (46%) dat vaperen erg schadelijk is voor de gezondheid.

Figuur 2. Kennis over de schadelijkheid voor de ontwikkeling van de hersenen.

Van de niet-maandelijkse vapers blijkt dat mannen (7%) iets vaker dan vrouwen (1%) denken dat vaperen helemaal niet schadelijk of een beetje schadelijk is (28% versus 20%) voor de ontwikkeling van de hersenen. Vrouwen (67%) denken vaker dan mannen (48%) dat het erg schadelijk is voor de ontwikkeling van de hersenen. Onder maandelijkse vapers vonden we geen verschillen tussen mannen en vrouwen.

Figuur 3. Kennis over het verkoopverbod van smaakjesvapes.

Er zijn geen verschillen tussen mannen en vrouwen in de antwoorden op deze vraag.

Figuur 4. Gebruik type vape.

Van de maandelijkse vapers gebruiken vrouwen (64%) iets vaker dan mannen (52%) enkel een wegwerp vape. Mannen (26%) gebruiken juist iets vaker enkel een vape met navullingen dan vrouwen (14%).

Figuur 5. Gebruik smaakjes vape.

Van de maandelijkse vapers gebruiken mannen (22%) vaker enkel vapes met tabakssmaak dan vrouwen (9%). Vrouwen gebruiken vaker (85%) dan mannen (73%) enkel vapes met een andere smaak dan tabak.

Figuur 6. Gebruik smartvape.

Mannen (26%) gebruiken iets vaker dan vrouwen (17%) weleens een smartvape.

Figuur 7. Eerste vape-moment van de dag.

Er zijn geen verschillen tussen mannen en vrouwen in de antwoorden op deze vraag.

Figuur 8. Plek van verkoop vapes.

Er zijn geen verschillen tussen mannen en vrouwen in de antwoorden op deze vraag.

Bijlage II

Vragen in de vragenlijst Jongerenmonitor Tabaks-en Nicotineproducten 2025

Hieronder zie je de vragen die we hebben gebruikt voor de huidige rapportage. De volledige vragenlijst is op te vragen.

De volgende vragen gaan over vaperen. We bedoelen daarmee e-sigaretten met vloeistoffen of (wegwerp)vapes. We bedoelen **niet** vaporizers voor cannabis. Heb je in de afgelopen 12 maanden gevaped?

- Ja
- Nee

Hoe vaak vape je?

- Elke dag
- Niet elke dag, maar wel elke week
- Niet elke week, maar wel elke maand
- Minder dan eens per maand
- Weet ik niet

Wat voor soort vape gebruik jij meestal?

Je kunt meerdere antwoorden kiezen.

- Een wegwerpvape
- Een vape met navullingen (pods)
- Een vape die ik zelf met vloeistof vul
- Anders, namelijk...

Gebruik je weleens een smartvape?

Met een smartvape kun je ook bellen, appen, gamen of muziek luisteren.

- Ja
- Nee

Welke smaken van vapes gebruik jij?

Je kunt meerdere antwoorden kiezen.

- Vapes met tabakssmaak
- Vapes met andere smaken (zoals fruit of snoep)

Wat denk jij: is vaperen schadelijk voor jouw eigen gezondheid?

- Vaperen is helemaal niet schadelijk voor mijn gezondheid
- Vaperen is een beetje schadelijk voor mijn gezondheid
- Vaperen is erg schadelijk voor mijn gezondheid
- Ik weet het niet

Wat denk jij: is vaperen schadelijk voor de ontwikkeling van jouw hersenen?

- Vaperen is helemaal niet schadelijk voor de ontwikkeling van mijn hersenen
- Vaperen is een beetje schadelijk voor de ontwikkeling van mijn hersenen
- Vaperen is erg schadelijk voor de ontwikkeling van mijn hersenen
- Ik weet het niet

Hoe snel na het wakker worden vape je voor het eerst?

- Binnen 5 minuten
- Binnen 6-30 minuten
- Binnen 31-60 minuten
- Na 60 minuten

Waar koop jij meestal zelf je vapes?

Je kunt maximaal drie antwoorden kiezen.

- In een tabakswinkel of vapeshop
- In een supermarkt
- In een tijdschriftenwinkel
- Bij een benzinepomp
- Via een webshop
- Via sociale media (zoals Snapchat of Instagram)
- Via vrienden of bekenden
- Via een dealer (iemand die op straat of op het schoolplein sigaretten verkoopt)
- Ik koop nooit zelf een vape
- Anders, namelijk...

Wist je dat het in Nederland verboden is om vapes met andere smaken dan 'tabak' te verkopen?

- Ja, dat wist ik
- Nee, dat wist ik niet

Colofon

Trimbos-instituut

Postbus 725
3500 AS Utrecht
T: 030 - 297 11 00

Auteurs:

*Willeke van Dijk, Jeroen Bommelé, Esther Croes, Saskia van Dorsselaer,
Heike Garritsen en Marc Willemsen*

Met dank aan:

Claire de Nerée tot Babberich en Annemarie Luik

Vormgeving

The Creative Hub

Beeld

Gettyimages.nl

Bestelinformatie

*Deze uitgave is als download beschikbaar of te bestellen via
www.trimbos.nl/webwinkel met artikelnummer TRI-64-046.*

© 2026, Trimbos-instituut, Utrecht

Deze factsheet is gemaakt in opdracht van het ministerie van VWS.

Copyrights Trimbos-instituut

*Alle rechten voorbehouden. Het overnemen van teksten is toegestaan,
mits met de juiste bronvermelding.*

En nu verder...

Wil je meer weten over dit thema?

Voor meer informatie over vaper onder jongeren en hoe zij geholpen kunnen worden bij het stoppen, kijk op:

- [Vaper: een aantal feiten op een rij](#)
- [Verkenning: Stoppen met vaper](#)
- [Blog: Hulp bieden bij stoppen met vaper: wat zijn de ervaringen?](#)
- [Stoppen met vaper - ikstopnu.nl](#)

Wij gaan ook verder...

Ook de komende jaren gaan we door met het monitoren van het roken in Nederland. Wij vinden het belangrijk dat iedereen gemakkelijk de belangrijkste cijfers kan vinden. De meest recente cijfers rondom roken, alcohol en drugs staan op trimbos.nl/kennis/cijfers/.

Heb je vragen over deze factsheet? Neem dan contact op met Willeke van Dijk (wdijk@trimbos.nl).